

Participatie- en inspraakverordening Waterschap Rivierenland 2025

Het algemeen bestuur van Waterschap Rivierenland;

op voordracht van het college van dijkgraaf en heemraden van 4 maart 2025;

Gelet op:

- de artikelen 56, 73 – 76, 78 en 79 Waterschapswet en afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht
- de Wet versterking participatie op decentraal niveau;
- artikel 5.47 van de Omgevingswet in samenhang met artikel 5.3 van het Omgevingsbesluit en gelet op artikel 10.8 van het Omgevingsbesluit;
- het op 14-4-2025 vastgestelde Beleidskader burgerparticipatie

Overwegende dat:

- de Wet versterking participatie op decentraal niveau regelt dat het waterschap ingezetenen en belanghebbenden in staat stelt te participeren bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid, verordening, regeling, programma of besluit;
- Waterschap Rivierenland wil samenwerken met ingezetenen en belanghebbenden;
- participatie en inspraak kunnen bijdragen aan vergroting van draagvlak en verhoging van de kwaliteit van democratische processen, beleid en besluiten;
- participatie en inspraak tevens kunnen bijdragen aan sociale verbinding omdat burgers en maatschappelijke organisaties met elkaar samenwerken,

BESLUIT:

Vast te stellen de Participatie- en inspraakverordening Waterschap Rivierenland 2025

Hoofdstuk 1 Inleidende bepalingen

Artikel 1 Onderwerp

Deze verordening bevat regels over participatie en inspraak voor het algemeen bestuur en het college van dijkgraaf en heemraden bij initiatieven van waterschap en/of burgers tot wijziging van het waterschapsbeleid, voor het voorbereiden en uitvoeren van plannen en projecten en voor de uitvoering van overige waterschapstaken.

Artikel 2 Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- a. **Inspraak:** Een door of namens een bestuursorgaan op grond van afdeling 3.4 Awb georganiseerde gelegenheid voor inwoners en andere belanghebbenden om hun mening over beleidsvoornemens kenbaar te maken voorafgaand aan de definitieve besluitvorming door het algemeen bestuur dan wel door het college van dijkgraaf en heemraden;
- b. **Participatie:** Het betrekken van ingezetenen, bedrijven en belanghebbenden in de zin van artikel 1:2 Awb bij de voorbereiding van waterschapsbeleid en voor de voorbereiding en uitvoering van waterschapstaken, alsmede het door het waterschap ondersteunen van, en bijdragen aan, initiatieven van inwoners, bedrijven en belanghebbenden met een relatie tot de waterschapstaken.
- c. **Publieksparticipatie:** Het op initiatief van het waterschap betrekken van ingezetenen, bedrijven en belanghebbenden bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid, projecten en programma's, gericht op besluitvorming door het waterschap. Publieksparticipatie kan de vorm aannemen van meeweten, meebeoordelen, meedenken, meebeslissen en meedoen;
- d. **Burgerinitiatief:** Initiatieven van ingezetenen, maatschappelijke organisaties, bedrijven of andere belanghebbenden.
- e. **Overheidsparticipatie:** De manier waarop het waterschap ondersteuning of een bijdrage geeft aan initiatieven van inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven of andere belanghebbenden. Deze ondersteuning kan de vorm aannemen van loslaten, stimuleren, faciliteren, registreren en reguleren.
- f. **Blauwe diensten:** bovenwettelijke, vrijwillige activiteiten die worden ondernomen door particuliere grondeigenaren en grondgebruikers;
- g. **Uitdaagrecht:** het recht van bewoners en maatschappelijke initiatieven om, onder de door het waterschap gestelde voorwaarden, waterschapstaken uit te voeren;
- h. **Bestuursorgaan:** het algemeen bestuur, het college van dijkgraaf en heemraden of de dijkgraaf.

Artikel 3 Reikwijdte

1. Deze verordening heeft betrekking op participatie en inspraak bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid, verordening, regelingen, programma's en besluiten en de wijze van bekendmaking van besluiten en kennisgevingen door het waterschapsbestuur in de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden.
2. Deze verordening is niet van toepassing op publieksparticipatie of andere initiatieven van inwoners en belanghebbenden die op een andere wijze in regelgeving of procedures is geregeld.
3. Participatie en inspraak worden uitsluitend verleend aan ingezetenen, belanghebbenden en bedrijven of organisaties die lokaal van belang zijn of een lokaal belang hebben bij initiatieven van het waterschap en/of burgers als bedoeld in artikel 1.

Hoofdstuk 2 Publieksparticipatie en Inspraak

Artikel 4 Besluit tot publieksparticipatie en inspraak

1. Het college van dijkgraaf en heemraden besluit of inspraak en/of publieksparticipatie wordt verleend ten aanzien van een beleidsvoornemen van het algemeen bestuur of college van dijkgraaf en heemraden of voor het voorbereiden en uitvoeren van plannen en projecten en voor de uitvoering van overige waterschapstaken.
2. Publieksparticipatie en/of inspraak kan worden verleend wanneer het redelijkerwijze is te verwachten dat er belanghebbenden zijn bij de voorbereiding van een beleidsvoornemen.

Hoofdstuk 3 Inspraak

Artikel 5 Inspraak op voorgenomen besluiten

1. Onder de werking van deze verordening vallen:
 - a. verordeningen, met uitzondering van belastingverordeningen en subsidieverordeningen;
 - b. projectbesluiten als bedoeld in artikel 5.44 Omgevingswet;
 - c. de legger;
 - d. overige door het algemeen bestuur te nemen besluiten van algemene strekking.
2. Geen inspraak wordt verleend:
 - a. als deze besluiten naar het oordeel van het college van dijkgraaf en heemraden daarvoor naar hun aard of belang niet in aanmerking komen of
 - b. de uitvoering van het besluit zo spoedeisend is dat inspraak niet kan worden afgewacht.
 - c. de belanghebbenden al op een andere manier in een vroeg stadium bij de voorbereiding van het beleidsvoornemen zijn betrokken en voldoende aannemelijk is dat het bestuursorgaan daardoor alle relevante belangen bij zijn afweging heeft kunnen betrekken.

Artikel 6 Inspraakgerechtigden

1. Ingezetenen, bedrijven en belanghebbenden kunnen individueel of gezamenlijk aan de inspraak deelnemen.
2. Deelnemers aan inspraakactiviteiten kunnen zich op een door hen te bepalen wijze laten begeleiden. Zij kunnen zich doen vertegenwoordigen, waartoe een machtiging is vereist.

Artikel 7 Inspraakprocedure

1. Inspraak vindt plaats overeenkomstig afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht.
2. In afwijking van het eerste lid kan het college van dijkgraaf en heemraden een andere inspraakprocedure vaststellen.

Artikel 8 Terinzagelegging

Het ontwerp van het te nemen besluit of het voorgenomen beleid wordt voor zes weken ter inzage gelegd in het kantoor van het waterschap. Daarnaast is het ook in te zien op de website van het waterschap.

Artikel 9 Rapportage

1. In het voorstel tot vaststelling van het beleid of besluit wordt de gevolgde inspraakprocedure vermeld en de beschouwingen van het dagelijks bestuur over de ingekomen reacties.
2. Het college van dijkgraaf en heemraden brengt degenen die zienswijzen hebben ingediend op de hoogte van de wijze waarop de resultaten van de inspraak zijn verwerkt.

Hoofdstuk 4 Publieksparticipatie

Artikel 10 Doel participatie

Het doel van participatie is:

- a. het vergroten van draagvlak en/of betrokkenheid bij belanghebbenden; en/of;
- b. het verbeteren van de besluitvorming en/of de uitvoerbaarheid van besluiten.

Artikel 11 Participatie bij waterschapsinitiatieven

1. Het college van dijkgraaf en heemraden stelt bij de start van elk participatieproces, zoals bedoeld in artikel 4, eerste lid, vast op welke wijze en onder welke voorwaarden publieksparticipatie wordt verleend.
2. Geen publieksparticipatie wordt verleend:
 - a. indien sprake is van beleidsvoornemens op basis van de reguliere of uitgebreide voorbereidingsprocedure als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht;
 - b. indien sprake is van uitvoering van regelingen van hogere overheden waarbij van enige beleidsvrijheid geen sprake is;
 - c. ten aanzien van ondergeschikte herzieningen van een eerder vastgesteld beleidsvoornemen;
 - d. ten aanzien van een beleidsvoornemen dat rechtstreeks voortvloeit uit een beleidsvoornemen waarover al participatie of inspraak heeft plaatsgehad en dat tijdens deze participatie of inspraak het beleidsvoornemen redelijkerwijs te voorzien was;
 - e. ten aanzien van een beleidsvoornemen dat uitsluitend of hoofdzakelijk betrekking heeft op interne of organisatorische aangelegenheden van het waterschap;
 - f. op handhavingsbesluiten en verzoeken daartoe;
 - g. ten aanzien van de voorbereiding en uitvoering van waterschapstaken waar, naast het uitvoeren van een goed waterbeheer, geen of bijna geen andere belangen aanwezig zijn.
 - h. op beslissingen over de financiën van het waterschap, zoals het opstellen en vaststellen van de begroting en de rekening, tarieven voor de dienstverlening door het waterschap en op de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van belastingverordeningen;
 - i. als participatie bij of krachtens wettelijk voorschrift is uitgesloten.
3. Indien publieksparticipatie wordt verleend bij de voorbereiding van een voorstel aan het algemeen bestuur, wordt het voorafgaand geïnformeerd over de start van het participatieproces.
4. Het college van dijkgraaf en heemraden kan voor specifieke beleidsterreinen nadere regelingen treffen.

Artikel 12 Verslag participatieproces

1. Ter afronding van het participatieproces, zoals bedoeld in het voorgaande artikel, maakt het college van dijkgraaf en heemraden een verslag op.
2. Het college van dijkgraaf en heemraad brengt het verslag ter kennis aan het algemeen bestuur indien het participatie bij een voorstel aan het algemeen bestuur betreft.

Hoofdstuk 5 Overheidsparticipatie

Artikel 13 Verlenen Overheidsparticipatie

1. Overheidsparticipatie wordt verleend indien naar het oordeel van het college van dijkgraaf en heemraden een ingediend burgerinitiatief past binnen de kaders van het waterschapsbeleid en bijdraagt aan de doelstellingen van het waterschap.
2. Het college stelt een model vast voor het indienen van burgerinitiatieven waarmee aan de initiatiefnemer(s) de informatie wordt gevraagd die nodig is voor beoordeling van het initiatief.
3. Het college besluit over deelname aan overheidsparticipatie en kan daaraan voorwaarden stellen.
4. Een burgerinitiatief kan alleen worden ingediend door ingezetenen van het waterschap van zestien jaar en ouder die, eventueel met uitzondering van hun leeftijd, voldoen aan de vereisten voor het kiesrecht voor de leden van het algemeen bestuur.
5. Het college kan overheidsparticipatie aan burgerinitiatieven weigeren, als er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat:
 - a. het initiatief doelstellingen beoogt die in strijd zijn met het algemeen belang;
 - b. het initiatief discriminatie oplevert wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, burgerlijke staat, seksuele gerichtheid, leeftijd of op welke andere grond dan ook;
 - c. er sprake is van onvoldoende draagvlak voor het initiatief bij omwonenden, belanghebbenden of de betrokken inwoners;
 - d. het initiatief naar het oordeel van het college op financiële, juridische of praktische gronden niet haalbaar is.
6. Het college van dijkgraaf en heemraden weigert medewerking aan een burgerinitiatief indien dat zich richt op:
 - a. de uitvoering van besluiten van hogere bestuursorganen waaromtrent het waterschap geen beleidsvrijheid heeft;

- b. waterschapsbelastingen en -tarieven;
- c. vaststelling en wijziging van de waterschapsbegroting, de jaarrekening en de goedkeuring van de begroting;
- d. een onderwerp dat niet behoort tot de bevoegdheid van het waterschap;
- e. benoeming en functioneren van personen;
- f. handelingen en gedragingen van algemeen bestuursleden, collegeleden of ambtenaren;
- g. onderwerpen waartegen een bezwaar- of beroepsprocedure in de zin van hoofdstuk 7 van de Algemene wet bestuursrecht openstaat of heeft opengestaan of onderwerpen waarover de burgerlijke rechter is gevraagd een oordeel uit te spreken of heeft uitgesproken;
- h. een onderwerp waarover het waterschap korter dan 2 jaren voor indiening van het initiatief een besluit heeft genomen;
- i. een onderwerp dat overwegend het privébelang van de indiener dient;
- j. doelstellingen die in strijd zijn met de wet.

Hoofdstuk 6 Blauwe diensten en uitdaagrecht

Artikel 14 Blauwe diensten en uitdaagrecht

1. Het college van dijkgraaf en heemraden stelt een catalogus vast van blauwe diensten die een bijdrage kunnen leveren aan een gezond en robuust watersysteem en die in aanmerking kunnen komen voor medefinanciering.
2. Ingezetenen en maatschappelijke initiatieven kunnen, onder de noemer van uitdaagrecht, een voorstel indienen voor het uitvoeren van diensten voor door het college te bepalen taken en opgaben. Het college besluit over zijn eigen waterschapstaken of hierop uitdaagrecht kan worden toegepast.
3. Het initiatief dient voldoende draagvlak te hebben en tenminste door drie ingezetenen te zijn ondertekend en het mag niet uitsluitend het privébelang van de intekenaars dienen.
4. Het college van dijkgraaf en heemraden wijst inwoners actief op het van toepassing zijn van het uitdaagrecht.
5. Op basis van een door betrokken partijen geaccordeerd plan kan het college opdracht verlenen voor de uitvoering van blauwe diensten.

Artikel 15 Geen uitdaagrecht mogelijk

Overname van de uitvoering van een waterschapstaak is in ieder geval niet mogelijk:

- a. als het een lopend uitvoeringstraject of een ondergeschikte aanpassing daarvan betreft; of
- b. als de kosten van de uitvoering van de taak boven de Europese drempelwaarden uitkomen.

Hoofdstuk 7 Rapportage

Artikel 16 Rapportage

1. Het algemeen bestuur ontvangt jaarlijks uiterlijk in de maand april een verslag van de wijze waarop in het voorgaande jaar uitvoering is gegeven aan deze regeling;
2. Dit verslag bevat een beschrijving van participatie bij de verschillende waterschapsactiviteiten, een overzicht van alle ontvangen burgerinitiatieven en van de wijze waarop daaraan gevolg is gegeven, afspraken over blauwe diensten en over de wijze waarop van het uitdaagrecht gebruik is gemaakt.

Hoofdstuk 8 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 17 Intrekken Participatie- en inspraakverordening Waterschap Rivierenland 2020

De Participatie- en inspraakverordening Waterschap Rivierenland 2020 wordt ingetrokken op het moment waarop de Participatie- en inspraakverordening Waterschap Rivierenland 2025 in werking treedt.

Artikel 18 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de eerste dag na de bekendmaking daarvan.

Artikel 19 Overgangsregeling

Op inspraakprocedures die voortvloeien uit besluiten genomen voor de inwerkingtreding van deze verordening, blijven de bepalingen van toepassing van de inspraakverordening zoals die luiden tijdens dat besluit.

Artikel 20 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als Participatie- en inspraakverordening Waterschap Rivierenland 2025.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van Waterschap Rivierenland op 14 april 2025,

*de secretaris-directeur,
ir. Z.C. Vonk*

*de dijkgraaf,
drs. T.J.A.M. Cuppen MBA*

Bijlage 1: Beleidskader participatie 2025

1. Beleidskader participatie 2025

1.1. Inleiding

Op grond van de Participatie- en Inspraakverordening 2025 (artikel 4, eerste lid) besluit het college van dijkgraaf en heemraden of en onder welke voorwaarden publieksparticipatie wordt verleend ten aanzien van een beleidsvoornemen van het algemeen bestuur of college van dijkgraaf en heemraden of voor het voorbereiden van plannen en projecten en voor de uitvoering van overige waterschapstaken.

De organisatievisie van Waterschap Rivierenland is herijkt in 2024. Wij zijn een lerende en open organisatie: we zijn nieuwsgierig wat beter kan en staan open voor ideeën. Wij werken samen vanuit vertrouwen, luisteren naar anderen, vragen om feedback en zijn open over wat wij kunnen bijdragen aan gezamenlijke doelen. Participatie draagt sterk bij aan deze organisatievisie.

In deze nota wordt het beleidskader gegeven waarmee invulling aan participatie bij Waterschap Rivierenland wordt gegeven.

1.2. Twee vormen van participatie

Het waterschap onderscheidt twee soorten participatie, afhankelijk van wie het initiatief neemt. De ene keer is het waterschap (organisatie of het bestuur) aan zet, de andere keer ligt het initiatief bij anderen.

Publieksparticipatie: van binnen naar buiten

De omgeving (o.a. inwoners, projectontwikkelaars, terreinbeheerders) wordt betrokken bij de opgaven van het waterschap. Bij sommige activiteiten van het waterschap is deze vorm van participatie zelfs verplicht. Denk hierbij aan:

- Opstellen van visie- en beleidstrajecten: programma's en verordeningen;
- Uitvoeren van (onderhouds-)projecten: projectbesluiten en omgevingsvergunningen.
- Daarnaast geven peilbesluiten aanleiding tot participatie.

Waterschapsparticipatie: van buiten naar binnen

Het waterschap sluit aan bij de opgaven van anderen. In die gevallen ligt de verantwoordelijkheid voor het organiseren van participatie bij de andere partij(en). Denk hierbij aan:

- Burgerinitiatieven;
- Initiatieven van derden;
- Projecten medeoverheden;
- Gebiedsontwikkelingen/trajectbenadering.

Als we gevraagd worden om te participeren in initiatieven van anderen dan is het niet aan ons om het participatietraject te bepalen, dat ligt bij de initiatiefnemer. Vanzelfsprekend bepalen we wel of we onder die voorwaarden mee kunnen en willen doen.

1.3. Wettelijke kaders

De volgende (wettelijke) kaders zijn voor participatie van toepassing.

Omgevingswet

De Omgevingswet hecht veel waarde aan participatie. De wet geeft hier invulling aan door een drietal vereisten:

- Kennisgeving: het bevoegd gezag beschrijft in de kennisgeving wie worden betrokken, waarover en wanneer, wat de rol is van het bevoegd gezag en de initiatiefnemer en waar meer informatie beschikbaar komt.
- Motiveringsplicht: het bevoegd gezag geeft bij het besluit aan hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen zijn betrokken bij de voorbereiding en wat de resultaten daarvan zijn.
- Aanvraagvereiste: de initiatiefnemer moet aangeven of, en zo ja hoe, hij participatie heeft vormgegeven en wat hij met het resultaat heeft gedaan. Het bevoegd gezag betreft deze informatie bij de integrale belangenafweging. Als de initiatiefnemer aangeeft geen participatie te hebben gedaan is dit geen reden om een vergunning te weigeren.

Voor elk van de kerninstrumenten van de Omgevingswet geldt de volgende verplichting:

Kerninstrument	Wettelijke vereisten
Programma (Waterbeheerplan)	Motiveringsplicht
Waterschapsverordening	Motiveringsplicht

Projectbesluit	Kennisgeving en motiveringsplicht
Omgevingsvergunning (zowel aanvrager van buiten WSRL als indiener vergunning eigen dienst)	Aanvraagvereiste

Daarnaast blijft voor de peilbesluiten en de leggers de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op het ontwerpbesluit.

Wet versterking participatie op decentraal niveau

De 'Wet versterking participatie op decentraal niveau' verplicht het waterschap participatiebeleid op te stellen en dit juridisch te verankeren in een verordening. Dat we participatiebeleid op moeten stellen is verplicht, hoe we dat doen is vormvrij. Ten aanzien van de inspraak zijn de wettelijke bepalingen niet gewijzigd. Volgens deze wet moet het waterschapsbestuur inwoners en belanghebbenden in staat stellen te participeren bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.

Daarnaast biedt de wet de mogelijkheid om het 'uitdaagrecht' op te nemen in de Participatieverordening. Dat is het recht van inwoners en maatschappelijke initiatieven om de uitvoering van een taak van het waterschap over te nemen. Het idee daarachter is dat als bewoners of maatschappelijke initiatieven denken werkzaamheden beter en efficiënter uit te kunnen voeren dan de overheid, zij desbetreffende overheid benaderen met een plan. In de memorie van toelichting op de wet staat dat het overnemen van waterschapstaken slechts beperkt mogelijk is doordat waterschappen alleen medebewindstaken hebben. Voor waterschappen is het een kan-bepaling. Waterschap Rivierenland heeft het uitdaagrecht opgenomen in de participatieverordening.

2. Participatie bij Waterschap Rivierenland

2.1. Een onderscheid tussen beleid, plannen en beheer

Participatie is van toepassing op 3 werkvelden. Die zijn hierna beschreven

Beleidsvorming en regelgeving

Beleidsvorming en regelgeving bij Waterschap Rivierenland omvat een breed palet aan trajecten. Niet bij ieder traject is publieksparticipatie relevant. Per traject wordt beoordeeld welke participatie verplicht is, welke participatie mogelijk is en welke participatie gewenst is. In sommige trajecten beperken we ons bijvoorbeeld enkel tot het juridische proces van zienswijzen en bezwaar. In andere trajecten zoeken we actief belanghebbenden op aan de voorkant. Denk hierbij aan het actief informeren van gemeenten bij vaststelling van de legger of aan het vormen van klankbordgroepen bij het voorbereiden van een peilbesluit. Bij grote trajecten zoals het ontwikkelen van een watervisie of het waterbeheerprogramma ontwikkelen we samen met betrokken belanghebbenden.

In het algemeen geldt voor beleidstaken een zogenaamd 'licht' ambitieniveau voor wat betreft participatie. De mate en vorm van participatie leggen we vooraf vast in het plan dat hoort bij het traject (in communicatie en participatieparagraaf of -plan).

Specifieke aandacht in dit werkveld is er voor het vergunningverleningsproces. Zoals beschreven is in paragraaf 1.3 geldt bij het instrument omgevingsvergunning een aanvraagvereiste. Dit betekent dat de aanvrager moet beschrijven welke vorm van participatie er toegepast is voordat de vergunning aangevraagd is.

Plannen en projecten

Het gaat hier doorgaans om ruimtelijke plannen die een effect hebben op de directe leefomgeving van burgers. In de afgelopen jaren heeft het waterschap ervaring opgebouwd met participatie bij plannen en projecten. Met name bij dijkverbetering, maar ook bij andere ruimtelijke plannen. Met name plannen en projecten in het kader van klimaatadaptatie zijn goed geschikt om participatie toe te passen, omdat dit vaak ingrijpende plannen zijn in of nabij de bewoonde omgeving. Ook worden dergelijke plannen vaak samen met andere overheden voorbereid en wordt daarbij een bredere maatschappelijke belangenafweging gemaakt, waar burgers zich bij betrokken voelen.

Met opdrachtgevers wordt de mate van participatie besproken waarbij rekening wordt gehouden met de gevolgen (op financiën en planningsaspecten) van participatie op het project. De mate van participeren wordt vastgelegd in de communicatie en participatie paragraaf van het plan.

Beheer en onderhoud

Participatie bij beheer en onderhoudstaken heeft een ander karakter. Voor veel burgers zijn de medewerkers van de buitendienst het gezicht van het waterschap en het is daarom belangrijk om toegankelijk en meedenkend te zijn. Veel kleinere wensen en vragen worden via mondelinge afspraken in de uitvoering geregeld. Zolang dat past binnen het waterschapsbeleid en er geen vergunning nodig is, is dat

een heel goede werkwijze. In het beheer en onderhoud ligt daarmee het accent meer op kleinere (informele) burgerinitiatieven. Dit past uitstekend in hetgeen in het bestuursakkoord is verwoord over zelforganisatie.

Voor initiatieven van burgers die wel vragen om het vastleggen van afspraken kan soms een vorm worden gevonden in de zogenaamde blauwe diensten. Denk bijvoorbeeld aan het plaatsen van bijenkasten op gronden van het waterschap.

Blauwe diensten kunnen ook op initiatief van het waterschap of in onderlinge samenspraak worden uitgezet. Met de toenemende extremen in het klimaat wordt het bijvoorbeeld steeds ingewikkelder om water altijd binnen het watersysteem te bergen. Blauwe diensten kunnen hiervoor een oplossing bieden, waarbij het voordeel is dat deze uitvoeringsgericht zijn en de betrokkenheid van burgers bij de water-taken vergroten. De verordening biedt een basis voor het uitzetten van blauwe diensten, zonder dat hieraan een inhoudelijke invulling wordt gegeven.

2.2. Publieksparticipatie bij waterschapsinitiatieven

In de Participatie- en Inspraakverordening wordt verwezen naar de zogenaamde participatieladder, waarmee nadere invulling wordt gegeven aan participatie (artikel 2, eerste lid sub c).

Publieksparticipatie kan de vorm aannemen van meeweten, meebeslissen, meedenken, meebeslissen en meedoen.

	Participatietrede	Rol	Rolbeschrijving	Communicatierichting
5	Meedoen	samenwerkingspartner	bij de stakeholders ligt een deel van de uitvoering en proces	WSRL ↔ Omgeving
4	Meebeslissen	medebeslisser	de stakeholders hebben een stem in de uiteindelijke besluitvorming	WSRL ↔ Omgeving
3	Meedenken	adviseur beginspraak	de stakeholders praten vanaf een vroeger stadium mee over hoe de uitkomsten eruit moeten komen te zien	WSRL ↔ Omgeving
2	Meebeoordelen	adviseur eindspraak	de stakeholders worden gevraagd een oordeel te geven over de (eind)producten	WSRL → Omgeving
1	Meeweten	toeschouwer ontvanger informatie informant	de stakeholders worden geïnformeerd	WSRL → Omgeving

Afweging van participatieniveau

Uitgangspunt van het bestuursakkoord is dat participatie vanzelfsprekend is. Het niveau van de participatieladder waarop publieksparticipatie in een concrete casus wordt ingestoken, wordt bepaald door verschillende aspecten tegen elkaar af te wegen.

Een hoger niveau op de participatieladder is niet per definitie beter dan een lager niveau. Wat het goede niveau is, is onder andere afhankelijk van het beoogde doel van de participatie en het onderwerp. Daarnaast kan men binnen één niveau meer of minder gesloten of open te werk gaan, zo kan een informatieavond binnen de trede 'meeweten' puur gericht zijn op het geven van informatie (gesloten variant; eenrichtingsverkeer van communicatie) of meer ruimte laten voor vragen en inbreng van burgers (open variant en gaat daarmee verder dan eenrichtingsverkeer).

De volgende aspecten worden meegewogen in het bepalen van het niveau van participatie:

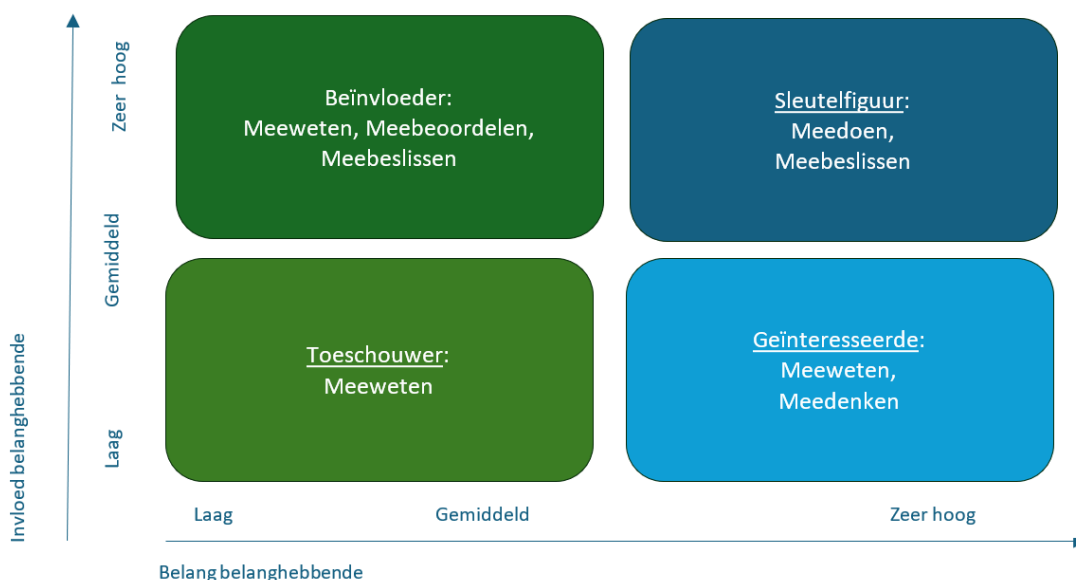
Aard van het probleem	Doel van de participatie	Belanghebbenden	Organisatorische aspecten
Is er sprake van een lage/hoge mate van: - ongestructureerdheid	- Informeren - Inventariseren - Vertrouwen	- Omwonenden - Agrarische belangorganisaties	- Businesscase: extra kosten vs extra opbrengsten

- complexiteit (niet) beschikbare kennis controerse rijpheid	- Wederzijds begrip - Draagvlak - Keuze uit favoriete scenario's - Lokale kennis benutten - Verrijken plannen - Community Building - Imago/ relatie - Bewustwording	- Andere bedrijven - Natuurclubs - Gemeenten en andere (semi) overheden En vele andere belanghebbenden	- Beschikbare financiën en menskracht - Impact op projectplanning en mijlpalen
--	--	---	---

Belang en invloed van belanghebbende in relatie tot niveau van participatie

Het belang en de invloed van de belanghebbende(n) heeft een speciale plek in de afwegingen. Een partij die een groot belang heeft bij het resultaat en ook een groot deel van het initiatief financiert is een sleutelfiguur en heeft een andere rol als een geïnteresseerde partij met weinig belang (toeschouwer).

Onderstaande figuur – belanghebbende versus participatie aanpak - geeft richting aan hoe je met verschillende soorten belanghebbenden omgaat. Het wordt gebruikt in de eerste fase van een participatietraject om te identificeren met welke soorten belanghebbenden men te maken heeft en welk participatieniveau daar het beste bij past.

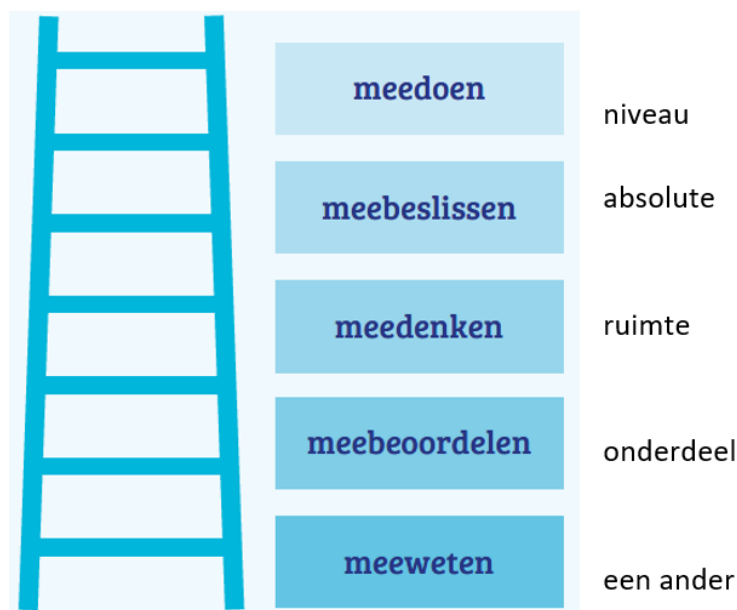

Handvatten participatietraject

Op basis van de aard van het probleem, het doel van de participatie, de belanghebbenden en de organisatorische aspecten wordt bepaald op welk niveau participatie wordt ingestoken en op welke wijze (methode) hieraan uitwerking wordt gegeven. De participatieladder is daarbij een hulpmiddel, maar deze vraagt in een concrete casus om een nadere invulling.

Bijvoorbeeld:

- Bij grotere plannen kan voor verschillende onderdelen van het plan op een ander niveau worden geparticipeerd. Bij een dijkverbeteringsplan zal het waterschap absolute zeggenschap willen hebben over onderdelen die direct samenhangen met waterveiligheid, maar kan wellicht meer ruimte voor participatie worden gegeven bij de landschappelijke inrichting, beplantingsplan of recreatieplek die als onderdeel van het dijkverbeteringsplan wordt gerealiseerd.
- Verschillende belanghebbenden hebben een ander belang. Met een aantal belangenpartijen onderhoudt een waterschap langdurige relaties. Het is in een aantal situaties mogelijk of wenselijk om participatieprocessen te beperken tot deze belangenpartijen of aan hen in een breder participatieproces een bijzondere rol te geven.

Het waterschap is met deze genuanceerde invulling van het participatieproces beter in staat om flexibel in te spelen op de behoeften in de samenleving en op de dynamiek die bij besluitvormingsprocessen gevraagd wordt.

Tenslotte leert de ervaring dat langdurige participatieprocessen ook veel van ingezetenen vragen, zeker als onduidelijk is wat het zal opleveren. Korte participatieprocessen waarbij burgers duidelijk weten waar ze aan toe zijn, hebben in het algemeen de voorkeur. Het is van belang om aan het begin van het participatieproces duidelijkheid te creëren over de invulling van het traject, zodat deelnemers weten wat de status van de plannen en van hun inbreng is en welke mogelijkheden zij in het vervolgtraject krijgen om te participeren. Een goed verwachtingenmanagement is belangrijk.

Spelregels in een participatietraject

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de spelregels die we hanteren in een participatie traject.

Mo- ment	Spelregels
Voor	• We motiveren of en zo ja hoe wij belanghebbenden betrekken bij initiatieven. • We motiveren of en zo ja hoe wij participeren
	• We streven naar vroegtijdige betrokkenheid bij het initiatief/ vraagstuk
	• Voordat het participatietraject van start gaat, denken we na over welke rol wij zelf hebben/ belanghebbenden krijgen: meeweten, meebeoordelen, meedenken, meebeslissen of meedoen. • Het CDH besluit over het participatieplan en geeft duidelijke (financiële) kaders die met belanghebbenden gedeeld worden. • Waar passend bepalen we dit in samenspraak met belanghebbenden.
Tijdens	• Wij informeren belanghebbenden tijdig en volledig over (onderdelen van) het participatieproces. • We informeren belanghebbenden wanneer het proces wijzigt. • Als wij participeren in het traject van anderen geldt dat wij ook op deze wijze geïnformeerd willen worden en spreken dit af.
	• We zorgen voor een zorgvuldig vormgegeven participatieproces en leggen dit vast (communicatie en participatieparagraaf of –plan). Of: wij spreken af wat onze bijdrage is in het participatieproces van anderen. • Dat betekent dat duidelijk wordt vastgelegd: ○ om welk vraagstuk/initiatief het gaat,

	- o de doelstelling van participatie, - o wie belanghebbenden zijn, - o het participatieniveau, - o hoe wij belanghebbenden het beste kunnen bereiken - o wat onze bijdrage is, - o de bestuurlijk/ambtelijke rolverdeling en verantwoordelijkheden, - o wat er met inbreng wordt gedaan; en - o hoe evaluatie plaatsvindt.
	• We informeren belanghebbenden gedurende het participatietraject regelmatig over wat er gebeurt met hun inbreng. • We informeren hen ook over lang stilliggen, uitstel of wijziging van voornemens of plannen van het waterschap. • Als wij participeren in het traject van anderen geldt ook dat wij op deze punten geïnformeerd willen worden en spreken dit af.
	• We leveren voldoende inspanning om alle belanghebbenden actief te betrekken of sturen hierop in een traject van anderen.
Na	• We wegen de inbreng van belanghebbenden mee in de uiteindelijke beslissing en maken deze zichtbaar.
	• We motiveren ons besluit waarbij wij aandacht besteden aan de geleverde inbreng door betrokkenen. • We vragen wat er met onze inbreng is gedaan in de uiteindelijke beslissing.
	• We evalueren het participatieproces aan de hand van gestelde doelen zoals opgenomen in de communicatie en participatieparagraaf of – plan. • Deze evaluaties worden gedeeld met het CDH
	• We voeren klanttevredenheidsmetingen uit: • Bij projecten met een projectbesluit: klanttevredenheidsmeting vindt altijd plaats (in fasen met veel contact belanghebbenden). Uitvoering gebeurt door een externe organisatie. • Overige projecten: eens per drie jaar worden een aantal projecten geselecteerd waar na afloop een klanttevredenheidsmeting inzake de participatie wordt uitgevoerd. Uitvoering vindt plaats onder regie van het klantcontactcentrum van Waterschap Rivierenland.

3. Rol van het bestuur

3.1. Kaderstellend en besluitvormend

Het algemeen bestuur stelt het participatiebeleid vast als kader voor het organiseren van de participatie. In voorstellen wordt het bestuur geïnformeerd over de participatie die zal plaatsvinden bij het voorbereiden van het betreffende plan of project.

Besluiten tot meebeslissen en meedoen worden voorgelegd aan het college (middels project-besluit). Daarbij worden de randvoorwaarden en uitgangspunten voor het op te stellen plan vastgesteld, zodat duidelijk is:

- welke doelen het waterschap wil behalen;
- wat de financiële kaders voor participatie zijn;
- welke beïnvloedingsruimte er is (en niet is); en
- waar het in co-creatie ontwikkelde plan bij vaststelling door het bestuur op getoetst wordt.

Dit is noodzakelijk om de juiste verwachtingen te scheppen en teleurstelling bij de participanten achteraf te voorkomen.

Aanvullend op deze uitgangspunten worden lastige dilemma's bij beslissingen over participatie voorgelegd aan de taakhouder, het college of (op initiatief van het college) bij het algemeen bestuur.

De "Wet versterking participatie op decentraal niveau" verplicht het waterschap de inspraakverordening uit te breiden tot een inspraak- en participatieverordening. Deze verordening wordt vastgesteld door het algemeen bestuur. Gezien het karakter van participatie (maatwerk) is het lastig om, naast bovenstaande besluitvormende rol van het bestuur, veel over participatie voor te schrijven in de verordening. Het is wel mogelijk om in de verordening te regelen dat we bij uitgebreidere participatietrajecten de start

en het einde van het traject goed markeren. Bij de start door het voornemen (het initiatief), de uitgangspunten en de voorgenomen participatieaanpak op hoofdlijnen bekend te maken bij de betrokken participanten. Aan het einde door af te sluiten met een eindverslag. Voor projectbesluiten is een dergelijke verplichting al opgenomen in de Omgevingswet (kennisgeving voornemen, kennisgeving participatie).

3.2. Controlerend

Lessen uit evaluaties van participatieprocessen worden met het algemeen bestuur gedeeld. Dit gebeurt in de reguliere voortgangs- en verantwoordingsrapportages.

Bij het vaststellen van het waterbeheerprogramma en de waterschapsverordening door het algemeen bestuur en bij het vaststellen van een projectbesluit (en een eventueel voorkeursbesluit) door het college, geldt op grond van de Omgevingswet de motiveringsplicht. Dit houdt in dat getoetst wordt of het eigen participatiebeleid is gevolgd door aan te geven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding van deze besluiten zijn betrokken en wat de resultaten daarvan waren.

Ook bij andere besluiten die door het algemeen bestuur of het college genomen worden zal in het voorstel worden aangegeven of en hoe de participatie heeft plaatsgevonden en wat de resultaten daarvan waren.

Bij de vergunningaanvraag voor de uitvoering van een (her)inrichtingsplan (vergunning eigen dienst of vergunning bij een ander bevoegd gezag), geldt de indieningsvereiste dat moet worden aangegeven of bij het ontwikkelen van het plan is geparticipeerd en wat de resultaten daarvan waren.

3.3. Vertegenwoordigend

In participatieprocessen vertegenwoordigt een heemraad het bestuur van het waterschap richting belanghebbenden of initiatiefnemers. Andere leden van het algemeen bestuur kunnen in deze processen als toehoorder aanwezig zijn. Bestuursleden kunnen signalen uit de samenleving opvangen, bijvoorbeeld als men vindt dat het waterschap steken laat vallen in de participatie, of juist complimenten ontvangen. Het is belangrijk deze signalen *via de verantwoordelijk heemraad over te brengen aan de ambtelijk opdrachtgever van participatie die hierop actie onderneemt of waardering overbrengt*. Dit is onderdeel van het omgevingsgericht werken zoals dat bij Waterschap Rivierenland aanwezig is.

3.4. Hoe sturen we hierop

- Participatie komt terug in de vier manieren van werken van het waterschap. Bij projectmatig werken en de processen voor het opstellen van regels en plannen is participatie een structureel onderdeel.
- Beslissingen over participatie bij het opstellen van het waterbeheerprogramma en de waterschapsverordening, en over uitgebreide co-creatie worden voorgelegd aan het college.
- Dilemma's bij beslissingen over participatie in andere gevallen worden voorgelegd aan de taakhouder, het college of (op initiatief van het college) bij het algemeen bestuur.
- In de formats voor bestuursvoorstellen wijzigen we het onderdeel "communicatie" in "participatie en communicatie".
- We stellen een "Inspraak- en participatieverordening" vast, die aansluit op dit participatiebeleid.
- We volgen de werkwijze voor het uitvoeren van evaluaties. Deze geeft antwoord op de volgende vragen:
 - Bij welk soort projecten pas je welk soort evaluatie toe
 - Welke methodes van evaluatie passen we toe: zowel kwantitatieve als kwalitatieve methodes worden ingezet. We sluiten aan bij evaluatie methoden van andere processen in het waterschap.
 - Van welke hulpmiddelen maken we gebruik in evaluatie.

Zo zorgen we ervoor dat evaluatie doeltreffend én doelmatig uitgevoerd wordt.

- Lessen uit evaluaties van participatieprocessen worden met het algemeen bestuur gedeeld in reguliere voortgangs- en verantwoordingsrapportages.
- Jaarlijks vindt richting het algemeen bestuur een terugkoppeling (verslag) plaats van hoe participatie in het afgelopen jaar heeft plaatsgevonden.
- Het betreden van de volgende trede van de participatieladder heeft in veel gevallen impact op de financiën en de planning van projecten. In de projecten wordt een zorgvuldige afweging gemaakt op welke trede men insteekt.

4. Jaarlijkse participatierapportage

Het algemeen bestuur ontvangt jaarlijks uiterlijk in de maand april een verslag van de wijze waarop in het voorgaande jaar uitvoering is gegeven aan deze regeling. Dit verslag bevat een beschrijving van participatie bij de verschillende waterschapsactiviteiten, een overzicht van alle ontvangen burgerinitiatieven en van de wijze waarop daaraan gevolg is gegeven, afspraken over blauwe diensten en over de

wijze waarop van het uitdaagrecht gebruik is gemaakt. De rapportage bevat ook de leerpunten die op basis van uitgevoerde participatie evaluaties door het CDH benoemd zijn.

Toelichting op de Participatie- en inspraakverordening Waterschap Rivierenland 2020

1. Algemeen

In de laatste jaren is bij het waterschap een praktijk gegroeid waarbij burgers en belanghebbenden steeds vaker vroegtijdig bij besluitvorming worden betrokken. Participatie is een speerpunt in de laatste bestuursperioden. Het sluit aan bij een ontwikkeling die landelijk plaatsvindt en die met name in de Omgevingswet wordt gecodificeerd.

De *Participatie- en inspraakverordening Waterschap Rivierenland 2020* sluit aan bij deze ontwikkeling. Het toenemende belang van vroegtijdige betrokkenheid van burgers bij planvorming en besluitvormingsprocessen vraagt om een zekere verduidelijking, inkadering en regulering.

In de verordening is daarom het accent gelegd op de algemene randvoorwaarden waaronder participatie kan plaatsvinden. Tegelijkertijd vraagt participatie – in de geest van de Omgevingswet – om voldoende openheid en flexibiliteit om op plan- en projectniveau een specifieke invulling aan participatieprocessen te geven. Het bij deze verordening behorende beleidskader is een instrument om participatie concreet toe te passen.

Ondanks de ervaring die het waterschap inmiddels heeft met participatie is het een relatief nieuw terrein, zeker onder het regiem van de Omgevingswet. Het is daarom van belang dat het bestuur de mogelijkheid heeft om bij te kunnen sturen. Met name de jaarlijkse verslaglegging aan het algemeen bestuur biedt daarvoor goede mogelijkheden.

Deze verordening niet alleen betrekking op participatie, maar ook op inspraakprocedures. Voor wat betreft dit onderdeel wordt met deze verordening ongewijzigd de bestaande regelgeving gecontinueerd.

2. Artikelsgewijs

Artikel 2 Begripsomschrijvingen

sub a

Inspraak is een speciale vorm van publieksparticipatie. Inspraak vindt gewoonlijk plaats in de laatste fase van besluitvorming. Inspraak heeft niet alleen tot doel het draagvlak van een besluit na te gaan, maar is ook een gelegenheid waarbij het individueel belang van een inspreker kan worden afgewogen tegen het belang dat door het besluit wordt gediend.

sub c

De verschillende vormen van publieksparticipatie kunnen als volgt worden omschreven:

- Meeweten: de participanten worden geïnformeerd;
- Meebeoordelen: de participanten wordt gevraagd een oordeel te geven over de (eind)producten;
- Meedenken: de participanten kunnen al vanaf een vroeger stadium meepraten over hoe de uitkomsten eruit komen te zien;
- Meebeslissen: de participanten hebben een stem in de uiteindelijke besluitvorming;
- Meedoen: een deel van de uitvoering van het project en proces bij de participanten ligt.

sub d

Burgerinitiatief: er is gekozen voor een ruime definitie van het begrip burgerinitiatief.

sub e

De verschillende vormen van overheidsparticipatie kunnen als volgt worden omschreven:

- Loslaten: wanneer het waterschap loslaat, heeft het inhoudelijk noch in het proces enige bemoeienis. Het waterschap steunt en omarmt in dit geval een initiatief en bemoeit zich verder niet met de uitwerking en uitvoering ervan.
- Faciliteren: het waterschap kiest een faciliterende rol als het initiatief van elders komt en het er belang in ziet om dat mogelijk te maken;
- Stimuleren: een trede hoger heeft het waterschap wel de wens dat bepaald beleid of een interventie van de grond komt, maar de realisatie laat het wel over aan anderen. Het waterschap zoekt slechts naar mogelijkheden om die anderen in beweging te krijgen;
- Regisseren: wanneer het waterschap kiest voor regisseren, betekent het dat ook andere partijen een rol hebben maar dat het waterschap er belang aan hecht wel regie te hebben;

- Reguleren: bovenaan de trap staat het zwaarste instrument dat het waterschap kan inzetten, namelijk regulering door wet- en regelgeving.

Artikel 3 Reikwijdte

1. Indien publieksparticipatie al op andere manieren is geregeld, is deze verordening niet van toepassing.
2. Alleen inwoners uit het beheersgebied (ingezetenen) en belanghebbenden in de zin van artikel 1:2 Awb kunnen participeren. De raadpleging van externe deskundigen kan altijd, maar wordt hier niet als vorm van publieksparticipatie gezien.
Onder belanghebbenden wordt verstaan:
 - degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken;
 - bestuursorganen die een wettelijke taak hebben op het onderwerp van het besluit;
 - rechtspersonen die de algemene en collectieve belangen op dit terrein behartigen, blijkens hun doelstellingen en feitelijke werkzaamheden.

Behalve bovenstaande uitzonderingen worden in de verordening ook gevallen genoemd waarin medewerking wordt geweigerd.

Artikel 4

Bij de aanvang van een proces waarin van publieksparticipatie sprake is, wordt van tevoren besloten over het doel en de inrichting van het participatieproces en de kosten daarvan. Het college van dijkgraaf en heemraden zal daar gedurende de looptijd van een project op sturen. Dit besluit wordt bekendgemaakt. Is het algemeen bestuur uiteindelijk betrokken bij het proces, omdat het uitmondt in een voorstel aan het algemeen bestuur, dan wordt het hier direct van op de hoogte gesteld.

Tweede lid

Als bij de start van het proces direct duidelijk is welke belanghebbenden betrokken moeten worden, kunnen vertegenwoordigers van deze belanghebbenden mogelijk betrokken worden bij de inrichting van het participatieproces.

Bij een publieksparticipatietraject worden belangen breed in beeld gebracht. Vanzelfsprekend wordt erop ingezet om belanghebbenden die dat willen, deel te laten nemen aan een participatietraject. Hierbij schenkt het waterschap extra aandacht aan het bereiken van doelgroepen die minder makkelijk te bereiken lijken.

Artikel 5 tot en met artikel 9

Artikel 5 tot en met artikel 9 zijn een uitwerking van bepalingen in de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 5

Eerste lid, sub c

Voor de legger zoals bedoeld in artikel 2.39 van de Omgevingswet is inspraak geregeld in deze verordening. Deze bepaling heeft tevens betrekking op de legger als bedoeld in artikel 78 van de Waterschapswet die de onderhoudsplicht regelt.

Tweede lid, sub a

Het college kan inspraak bijvoorbeeld weigeren als:

- het beleidsvoornemen rechtstreeks voortvloeit uit een beleidsvoornemen waarover al inspraak heeft plaatsgevonden;
- het beleidsvoornemen van ondergeschikte betekenis is, dan wel uitsluitend of hoofdzakelijk om juridisch-technische, dan wel redactionele redenen plaatsvindt;
- het belang van de inspraak niet opweegt tegen het belang van de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan voor kwetsbare groepen in de samenleving.

Naast het bepaalde in het tweede lid, geldt in het bijzonder voor inspraak dat geen inspraak wordt verleend:

- als dit bij of krachtens wettelijk voorschrift is uitgesloten, of al bij of krachtens wettelijk voorschrift in een openbare voorbereidingsprocedure is voorzien;
- als dit is gebaseerd op hogere wet- en regelgeving die het bestuursorgaan geen of nauwelijks beleidsvrijheid biedt;
- als dit betrekking heeft op de begroting, de rekening, de legestarieven en belastingen als bedoeld in hoofdstuk XVI van de Waterschapswet.

Artikel 9

Het eventueel bijgestelde beleidsvoornemen wordt samen met de schriftelijke ingekomen reacties, het vastgestelde verslag van de inspraakbijeenkomst(en) en een document waarin een verantwoording

wordt gegeven van de wijze waarop met de ingekomen reacties, respectievelijk de gemaakte opmerkingen is omgegaan, door het college van dijkgraaf en heemraden vastgelegd in een eindrapportage.

Degenen die een schriftelijke reactie hebben ingezonden wordt een afschrift van deze stukken toegezonden of worden geïnformeerd over de tijd en plaats waar deze stukken ter inzage liggen. Bij die gelegenheid worden betrokkenen tevens geïnformeerd over de nader te volgen procedure, inclusief het tijdspad.

Degenen die aan de inspraak hebben deelgenomen worden geïnformeerd over het uiteindelijke besluit.

Artikel 11

Bij het waterschap vindt publieksparticipatie met name plaats bij plannen en projecten en bij beheertaken. De ontwikkeling van beleid vindt doorgaans plaats in afstemming met betrokken belangenpartijen.

Tweede lid

Soms is publieksparticipatie zinloos als het bevoegdheden betreft van andere bestuursorganen, of is participatie zinloos omdat het waterschap in zijn handelen gebonden is aan hogere wetgeving of omdat hogere wetgeving participatie uitsluit. Soms is publieksparticipatie overbodig, als dit proces al is doorlopen. Het is niet de bedoeling dat participatie een herhaling van zetten wordt.

Het college van dijkgraaf en heemraden kan een initiatief ook weigeren als er onvoldoende draagvlak voor is bij de belanghebbenden. Het college kan indien er weinig belanghebbenden zijn, al deze belanghebbenden rechtstreeks raadplegen. In de meeste gevallen zal het college te rade gaan bij organisaties of groepen die optreden als belangenbehartiger en als zodanig zijn erkend.

Vierde lid

Dit artikel geeft het college ook de mogelijkheid om voor bepaalde beleidsterreinen nadere regels te stellen.

Artikel 12

In het bedoelde verslag kan met name worden ingegaan op:

- een overzicht van het gevolgde participatieproces;
- een weergave van de inbreng van degenen die hebben deelgenomen aan de participatie;
- een overzicht van de afspraken die op basis van het participatieproces zijn gemaakt;
- een reactie van het bestuursorgaan op de inbreng van participanten met redenen omkleed welke punten al dan niet van invloed zullen zijn op het beleidsvoornemen.
- een overzicht van de kosten van het participatieproces;
- een evaluatie van het participatieproces zelf, de belangen die zijn afgewogen en de mening van de deelnemers over het gelopen proces.

Artikel 13

Eerste lid

Het college doet alleen mee aan een burgerinitiatief als dit initiatief past binnen de kaders van het waterschapsbeleid en bijdraagt aan de doelstellingen daarvan. Ook kijkt het college of de weigeringsgronden van toepassing zijn. Het college kan daarbij nadere voorwaarden stellen.

Derde lid

Het college besluit welke vorm van overheidsparticipatie wordt verleend: loslaten, stimuleren, faciliteren, regisseren of reguleren. Het kan aan de overheidsparticipatie vooraf de voorwaarde verbinden dat inwoners, bedrijven en direct belanghebbenden in voldoende mate bij het burgerinitiatief worden betrokken.

Vierde lid

Het college neemt alleen burgerinitiatieven in behandeling die zijn ingediend door kiesgerechtigden voor de waterschapsverkiezingen, vanuit de gedachte dat het burgerinitiatief een instrument is om burgers bij de besluitvorming van het bestuur te betrekken en die te beïnvloeden. Wie kiesgerechtigd is, is vastgelegd in artikel B 2a van de Kieswet. Om ook jongeren meer te betrekken is de leeftijd waarop initiatiefvoorstellen kunnen worden ingediend verlaagd naar 16 jaar. Jongeren kunnen op deze wijze (vroegtijdig) betrokken worden bij het waterschap.

Vijfde lid

Hier zijn potentiële weigeringsgronden opgenomen. Deze weigeringsgronden hebben geen automatische werking. Het college kan afwegen of de hier genoemde weigeringsgronden voldoende relevant zijn om tot weigering over te gaan.

Zesde lid

Hier staan de absolute weigeringsgronden, als een van deze gronden aanwezig is, doet het waterschap niet mee.

De beperkingen die deze bepaling stelt aan de inhoud van een burgerinitiatief vloeien vooral voort uit doelmatigheidsoverwegingen. Het is bijvoorbeeld weinig efficiënt om het algemeen bestuur te belasten met de beraadslaging over een onderwerp waarover het algemeen bestuur uiteindelijk geen beslissende bevoegdheid heeft.

Een vraag over waterschapsbeleid kan ook geen onderwerp van een burgerinitiatief zijn. Voor dit soort vragen staan de burger andere wegen open, zoals het spreekrecht in een commissie- of algemeen bestuursvergadering.

Ook moet voorkomen worden dat het burgerinitiatief andere procedures zoals de bezwaar- of de klachtprocedure doorkruist. Met het oog hierop is bepaald dat het burgerinitiatiefvoorstel geen bezwaar tegen een genomen besluit of een klacht over een gedraging van het bestuur kan inhouden. Hiervoor heeft de burger andere wegen.

Ten slotte is het evenmin de bedoeling dat zaken die recent nog in het algemeen bestuur aan de orde zijn geweest opnieuw onderwerp van bespreking worden als gevolg van een burgerinitiatief. Dit zou de besluitvorming in het algemeen bestuur te zeer kunnen frustreren.

Artikel 14

Eerste lid

Blauwe diensten zijn bovenwettelijke, vrijwillige activiteiten die worden ondernomen door particuliere grondeigenaren en grondgebruikers. Blauwe diensten richten zich op realisatie van maatschappelijke wensen of doelen op het terrein van natuur, landschap, waterbeheer en recreatief medegebruik. Blauwe diensten leveren een bijdrage aan een gezond en robuust watersysteem en kunnen worden beschouwd als een instrument om kleine of ingrijpende wateropgaven mee te realiseren.

Blauwe diensten zijn met name van belang waar het waterschap een bepaalde wateropgave niet goed binnen het systeem van bestaande watergangen kan oplossen. Het kan gaan om maatregelen tegen wateroverlast, tegen droogte of ter verbetering van de waterkwaliteit.

Ingrijpende wateropgaven kunnen worden opgelost in samenwerking met landbouwcollectieven, waarbij ook POP3-gelden zijn betrokken. Daarover worden specifieke afspraken gemaakt.

Daarnaast is er voor (kleinere) wateropgaven een subsidieregeling Klimaatactief bedoeld. Dit is een generieke regeling waarop iedereen aanspraak kan maken, ongeacht de effectiviteit van de maatregelen. Artikel 14 van deze regeling biedt de mogelijkheid om meer gericht en meer effectief met grondeigenaren en grondgebruikers samen te werken aan het reduceren van specifieke wateropgaven. Er is sprake van een partnerschap. Om die reden wordt hier niet gesproken van een subsidie, maar van een opdracht.

Tweede lid

Het waterschap is een lokale, uitvoeringsgerichte overheid die bij zijn ingezetenen waterbewustzijn en zelfwerkzaamheid stimuleert. Dit artikel biedt daarvoor een basis.

De Wet versterking participatie op decentraal niveau is aangenomen op 5 juni 2024 en is in werking getreden op 1 januari 2025. In deze bepaling is het uitdaagrecht opgenomen.

De wijze waarop het uitdaagrecht in de verordening is verwerkt, biedt de mogelijkheid om het te beperken tot de door het college te bepalen taken en opgaven.

Vijfde lid

Voor de uitvoering van blauwe diensten en van werkzaamheden die voortvloeien uit het uitdaagrecht is overeenstemming nodig. Daarbij kunnen onder andere afspraken worden gemaakt over de resultaten die beoogd worden, op welke wijze de continuïteit is gegarandeerd en hoe aan door het college bepaalde kwaliteitseisen wordt voldaan;

Indien meerdere organisaties hebben ingetekend die aan de gestelde kwaliteitseisen voldoen, bepaalt het college aan wie de opdracht wordt verstrekt; daarbij kan in overleg ook worden gekozen voor een vorm waarbij de opdracht aan beiden wordt toebedeeld of waarbij eventueel uitbreiding van de opdracht plaatsvindt.